մտեան կողմը». դիտելով քաղաքին համայնապատկերը կը գոչէ. «Ո՜ քաղաք Աստուծոյ, ո՛րքան քաղցր է դիտել քու փառքդ, Ձիթենեաց լեռնէն». (Migne, P. G. 87, 3812)։ Այս խորհրդալից տողերը պայծառօրէն կը հաստատեն թէ՛ Ս. Քաղաքի գեղեցկութիւններն և թէ՛ Աշակերտարանի եկեղեցւոյն ներքին կառուցուածքը։

Բլուրը

Այս եկեղեցւոյն նկատմամբ մեր պատմիչներէն Մովսէս Կաղանկայտուացին կը գրէ իր հետևեալ խիստ շահեկան տեղեկութիւնները. «. . . իսկ ի տեղւոջ Համբարձմանն՝ ըստ յարութեան եկեղեցւոյն ձևոյ գեղեցկահիւս՝ գմբէթաձև շինուած է, հարիւր կանգուն յերկայնն և հարիւր ի լայնն, անտի երևի Յորդանան գետ և Հովր լեառն և բազում գաւառք». (Պտմ. Աղւնց. Աշխրհի., էջ 226)։ Աւելի վճիտ կերպով կը նկարագրէ Եպիփան վանականը. «Համբարձման եկեղեցին ունէր շրջանակաձև սիւնաշարք մը, մէջտեղը սեղան մը, սիւներէն դուրս կը գտնուէր մարմարինէ սալարկուած բոլորշի սրահ մը, սիւնաշարքին արևելեան կողմը, քիչ մը հեռի, կար կողակը՝ ուր մասնաւոր սեղանի մը վրայ, Համբարձման տօնին կը պատարագէր պատրիարքը». (Migne, P. G. 120)։ Ըստ Յերոնիմոսի, Բլրի եկեղեցին բոլորաչէն էր, (rotonde), շուրջանակի ծածկուած սրահներով։ 670 ին, Arculfe եպիսկոպոս՝ իր ի Պաղեստին ուղևորութեան ժամանակ, գծած է եկեղեցւոյն յատակագիծը և հաղորդած մանրամասն տեղեկութիւններ, որոնց համաձայն, կը տեսնուի թէ եկեղեցւոյն ամենէն արտաքին սրահը կը գտնուէր նոյն բոլորաչէն եկեղեցւոյն պատին յեցած քառակուսի սիւներուն (pilastres) մէջ։ Ուրիշ ուղևոր մը, Willibalde կը գրէ թէ եկեղեցւոյն հիւսիսային և հարաւային կողմերը կը գտնուէին երկու սիւներ՝ ի յիշատակ սպիտակազգեստ այն երկու մարդոց, որ աշակերտաց կ'ըսէին «Արք Գալիլեացիք» ևայլն (Գործք Առքց. Ա. 10–11)։ Դարձեալ վերոգրեալներէն Arculfe եպիսկոպոս և Եպիփան այս եկեղեցւոյն ներքին կառուցուածքին վրայ կը հաղորդեն կարևոր տեղեկութիւններ։ Շէնքը տանիք ու կամար չէ ունեցած, կատարելապէս բացօթեայ էր, ամենուն նայուածքին տեսանելի ըլլալու համար երկնից ճանա-